

uerit domū: inuanū laborauerūt edificātes eam. Et ne istā domū audiēdo paruū aliquid putares: Nisi dñs inquit custodie rit ciuitatē: inuanū laborauit qui custodit eā. Illa est g̃ dom⁹ que est ciuitas. Ipsa g̃ habet ianuā tāq̃ dom⁹: et habet portā tāq̃ ciuitas. Qui est g̃ ianuā dom⁹: ipse est porta ciuitatis. Ergo si christus porta ciuitatis: ille nō erubescit qui in christo stat et sic p̃dicat. Qui autē p̃tra christū p̃dicat: clauditur cōtra illū porta. Qui sunt isti qui cōtra christū p̃dicāt: Qui negant: qz misse sunt sagitte de manu potentis: et puenerūt vsq̃ in fines terre: et ipsa hereditas dñi: de qua dictum est: Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā et possessionē tuā terminos terre. P̃dicatū est: auditū est anteq̃ fieret: et iam factū nolunt agnoscere. Qui disputāt g̃ cōtra christū: extra portā sunt: qz suos honores querūt: non christi. Qui autē p̃dicat in porta: christi honores querit nō suos. Et ideo qui p̃dicat in porta dicit: Nolite in me p̃sumere: nō enī per me sed per portā intrabitis. Illi autē qui volūt hoīes in seipsos p̃sumere: nolūt eos intrare per portā: non mirū si claudīt cōtra illos porta: et ociosi pulsent vt aperiat. Ad estote g̃ animo fr̃es p̃pter etiā crastinū sermonē ex nostra pollicitatōe adiuuāte dño vobis reddēdū ex euāgelio de colūba: In cuius noīe promisim⁹: in illi⁹ misericordia reddem⁹. S; vt possum⁹ esse idonei redditores: ne audaces fuerimus promissores: orate pro nobis.

Explicit tractatus de psalmo. CXXVI

Incipit tractatus de psalmo. CXXVII

Prefatio.

Sicut dicit ap̃s fratres carissimi: Spiritualib⁹ spiritualia cōpam⁹: Animalis autē homo nō p̃cipit q̃ sunt spūs dei: Cauēdū est ne hoīes animales nō p̃cipiētes que sunt spūs dei: scādālizent potius in hoc psalmo q̃ edificētur. Nam breuiter quāq̃ est cū cantaref audiui⁹. Quia breuis est: curro cum nō tractans: s; legēs. Et videte si talia quisq̃ cōcupierit: pro magno a deo qualia cōtinet iste psalm⁹: et forte nō qz desertus est ab illo: sed qz magis diligēt nō acceperit: videritq̃ illa que hic sic audiuit esse p̃mia timētium deū: abū dare illis qui nō timēt deū: nutent gressus illius et effundant lapsu vestigia eius: et dicat in corde suo sine causa se deū timuisse: qm̃ illa dona nō meruit que

pmisit timentib⁹ se: insup et illi acceperūt: qui cū nō solū nō timuerūt: s; etiā blasphemauerūt. Videte enī quid dicat.

Expositio psalmi.

Beatissimi omnes qui timēt dñm: qui ambulant in vijs eius.

Alia lra. f manu tua rum quia.

Labores fructuū tuorū māducabis: beat⁹ es et bene tibi erit.

Adhuc possum⁹ et hic quibus animales beatitudinē futuri seculi cogitare. Sed videte quid sequat.

Alia lra. f vitis. f abnudās. f nouelle.

Uxor tua sicut vinea fertilis: in lateribus domus tue.

Filij tui sicut nouellatio oliuay: in circuitu mense tue.

Ecce sic benedicetur homo: qui timet dñm.

Quō: Ut sit uxor ei⁹ tāq̃ vinea fertilis in laterib⁹ dom⁹ ei⁹: et filij ei⁹ circūdet in circuitu mēsa ei⁹ tanq̃ oliuay nouellatio.

Ergo pdiderūt mercedē suā: qui p̃pter deū etiā uxores ducere noluerūt: S; ait qui noluit ducere uxore: Qualiter me deus bñdicet?

Immo vō aut sic te bñdicet: aut te nō bñdicet. Aperta dicta sentētia est: Ecce sic bñdicet hō qui timet dñm.

Quid hoc sibi g̃ vult fr̃es: Ne desiderādo tpālē et terrenā felicitatē pdam⁹ celestē: p̃pheta tāq̃ inuolucru nobis cōstituit.

Inuolucru hoc nescio qd̃ habet intus. Meminit autē caritas yr̃a cū supiorē psalmū vobis tractarem⁹ q̃ est ante istuz: incurrisse nos in quēdā versum obscurū: vbi dictū ē: Sicut sagitte in manu potētis: sic filij excussorū: et cū queremus: q̃ sint filij excussorū: visuz esse nobis suggerēte quātū credim⁹ dño: filios excussorum ap̃los esse dictos filios p̃phetarū.

Quare: Quia p̃phete in enigmatib⁹ locuti sūt et figuris rerū: tāq̃ mysterioz inuolucris cooperuerūt intellectū: Qui intellect⁹ pdire nō potuit ad hoīes: nisi inuolucra illa excuterent.

Quā dicti sunt illi filij excussorū: qui de p̃phetis excussis p̃fecerūt. Ergo et nos excutiam⁹ istū: ne per inuolucra fallamur: et tāgētes qd̃ intus est: et nō vidētes: dicam⁹ forte lignū p̃ auro: aut testā p̃ argēto.

Excutiam⁹ si videt caritati vestre: aderit dñs vt p̃cedat qd̃ intus est: maxime fr̃es mei: qz martyru natalicia celebramus.

Quāta mala passi sūt martyres: quāta exitia: q̃ta tormēta: squalores carcerū: stricturas catenay: seuiicias feray: ardorē flāmay: aculeos p̃tumeliay.

Ista oīa passi essent: nisi nescio qd̃ viderēt quo se tenderent qd̃ ad hui⁹ seculi felicitatē nō p̃tineret: Turpe est autē vt natalicia martyru cele-

brem^o: horū videlicet seruoꝝ dei contem-
nentū mūdū istū ppter sempiternā felici-
tatē: et accipiam^o qđ hic scriptū est p pſen-
ti felicitate: vt vnicuiq; forte homini dei fi-
deli: cui illius hierlm cōtingat etiā ducta
vxoꝝ filios non habere: dicam^o: nō timet
hō iste dñm. Nam si timeret dñm: vxoz ei^o
tanq; vinea fertilis esset in domo eius: nō
sterilis vt nullū generaret: et si timeret do-
minū hō iste: filij ipsius circūdarēt mēsam
ipsius: tanq; arbores oliuarū. Si enī talia
dixerim^o: animales sum^o nō picipētes que
sunt spūs dei. Incipiam^o z nos excutere:
vt sim^o z nos filij excussorū. Si enī erim^o fi-
lij excussorū: erim^o in manu potentis tanq; sa-
gittę: z iaculat nos de pcepto suo in cor-
da hoīm nōdū amānū: vt pculsa sagittis
verboꝝ dei amēt. Nam si talia vel ceperi-
mus pdicare: filij aut frēs mei timete domi-
num: vt habeatis filios z nepotes: vt gau-
deat dom^o vestra: nō sagittam^o vt ametur
illa eterna hierlm. Remanebūt in amore
terrenorū vt vidētes ista abūdare impijs:
et si nobis non audēt in corde suo: dicunt:
Quare ille q nō timet deū plenā domū ha-
bet filijs: Et forte alius dicit illi. Adhuc
nescis qđ illi possit cōtingere. Quid si ef-
feret illos: qz nō timet deū: z ad h illi plures
nati sunt vt maiorē dolorē de illorū morte
patiat: Sz si talia dixeris: respōdebit tibi
et ille: Ego noui hoīem impiū: paganū: sa-
cilegū: adoratorē idolorū: et forte nouit z
verum dicit: nec vnū nouit: nec duos vel
tres: quē deduxerūt ad fossam senem: de-
crepitū: mortuū in lecto suo turbe filioꝝ z
nepotū. Ecce nō timuit dñm: et proles fe-
cūdisima dom^o eius clausit oculos eius.
Quid ad hoc dicturi sum^o: Nihil illi pōt
euenire mali: vt efferat filios suos viuus:
qñ iam mortuus a filijs ad sepulchrū glo-
riosum deduct^o est. Excutiam^o g: excutiam^o
si volum^o esse filij excussorū: exeat buc
aliqd. Est enī quidā hō q sic benedicit: et
nemo timet dñm: nisi q est in mēbris ipsius
hoīs. Et multi hoīes sunt: et vnus hō est.
Multi enī christiani et vn^o christus. Ipsi
christiani cū capite suo: qđ ascēdit in celū
vnus est christus. Non ille vn^o z nos mul-
ti: s; z nos multi in illo vno vnū. Un^o g hō
christus caput et corpus. Qđ est corpus
eius: Ecclesia ei^o: dicēte aplo: Qm mēbra
sum^o corpis eius: z vos autē estis corpus
christi et mēbra. Intelligam^o g vocē hui^o
hoīs: in cui^o corpe vnus sum^o hō: z ibi vi-

debim^o ista vera bona hierlm. Sic enī di-
xit in fine: Et videas bona que sūt hierlm.
Si autē ista bona terreno oculo attēderis:
abundātiā filioꝝ z nepotū: z fertilitatē: fe-
cunditatēq; cōiugis: non sunt bona illius
hierlm: qz bona ista z in terra morietū sūt:
illa terra viuētū est. Noli valde p magno
habere: si habes filios morituros: z si non
ante te: certe post te. His habere filios nū-
q; morituros: z tecū semp victuros: Esto
in illius corpe de quo dictū est: Vos autē
estis corpus christi z mēbra. Nam vt hoc
ostēderet z ipse psalm^o: qz sic est obscurus:
vt admoneat pulsari: sic operuit vt velit ex-
cuti: a plurib^o cepit: Beati omnes q timent
dñm q ambulāt in vjs ei^o. Multi loquit:
sed qz ipsi mlti vnū sunt in christo: sequit z
singularit^o iā dicit: Labores fructuū tuoz
māducabis. Super^o dixerat: Beati oēs
qui timēt dñm q ambulāt in vjs eius: mo-
do quare labores fructuū tuoz māduca-
bis et nō māducabis: Et quare labores
fructuū tuoz et nō labores fructuū vroz:
Tam in primo oblit^o est: qz plurib^o loque-
bat: Sed si iam excussisti: qđ tibi respōdit:
Cū plures christianos appello in vno chri-
sto vnū intelligo. Plures g estis: et vnus
estis: plures sum^o: z vnus sum^o. Quō plu-
res sum^o et vnus sum^o: Quia illi inherem^o
cui^o mēbra sum^o: z quoz caput in celo est:
vt mēbra sequant. Argo ipse describat iā
qz manifestū est quē describit: Sic patebūt
omīa que sequunt: tantū vos timete dñm
et ambulate in vjs eius: z nolite zelare eos
qui nō ambulāt in vjs ei^o: qñ illos videri-
tis esse felices infelicitē. Seculi enī hoīes
infelicitē felices sunt: martyres autē felicitē
infelices erāt. Erāt enī ad tps infelices: s;
in eternū felices: z in eo ipso qđ erāt ad tps
infelices: putabāt magis infelices q; erāt.
Quid enī dicit aplos: Quasi tristes semp
aut gaudētes. Quare semp: Et hic et ibi:
prosus et hic z ibi. Dic enī vn^o gaudem^o:
Be spe. Ibi vn^o gaudebim^o: Be re. Ma-
gnū gaudiū habz spes gaudētis. Et si spes
gaudētes: videte qđ sequit: In tribulatōe
patiētes. Martyres g ideo in tribulatōe
patiētes erāt: qz spes gaudebāt. Sed qz nō
dū erat illud quod pmittit: qđ dicit aplos:
Spes enī que videt nō est spes: Si autē qđ
nō videm^o speram^o p patiētiā expectam^o.
Ecce quare omīa martyres pertulerūt: qz
quod nō videbāt per patiētiā expectabāt.
Illi qui eos occidebāt que videbāt ama-

bant: illi qui occidebant ad ea que non videbant suspirabat: et ea que non videbant: apprehendere festinabant: et quod tardius occidebant: moras sibi fieri arbitrabant. Ergo frater felix martyr et vere felix: et nomine et corona: cuius hodie natalis est: contempsit mundum. An forte quod timebat dominum: inde erat felix: inde erat beatus: quia uxor eius tanquam vinea fertilis erat in terra: et filii eius circumdederunt mensam eius. Omnia ista perfecte habet: sed in corpore illius qui hic describitur: et quod sic ille intellexit: contempsit presentia: ut acciperet futura. Noueritis autem frater non esse passum mortem: quam alii martyres passi sunt. Confessus est enim: dilator est ad tormenta: alio die inuentus est corpus exanimis. Clauferat enim illi carcerem: sed corpori non spiritui. Quem illic parabant torquere carnifices: absentes inuenerunt: perdiderunt se uicium suam: iacebat exanimis sine sensu illis ne torqueret: cum sensu apud deum ut coronaretur. Unde et iste felix frater: non tantum nomine: sed et premio uite eterne: si ista dilexit. Ergo sic audiamus istum psalmum tanquam de christo dicat: Et omnes heredes corpori christi et affecti membra christi ambulemus uias domini: et timeamus dominum timore casto: timore permanenti in seculum seculi. Est enim alius timor: quem caritas excludit: dicente Joanne: Timor non est in caritate: sed perfecta caritas foras mittit timorem. Non de omni timore dicit: quod mittit foras a caritate. Habes enim psalmum dicentem: Timor domini castus permanens in seculum seculi. Alius ergo timor domini permanet: alius excludit. Timor qui excludit castus non est: qui autem permanet castus est. Quis est timor qui excludit? Dignamini aduertere. Aliqui propterea tantum timeant: ne aliquid mali in terra patiatur: ne illis egritudo accedat: ne damnus: ne orbis: ne alicuius amissio cari: ne exilium: ne damnatio: ne carcer: ne aliqua tribulatio: propterea timeant et tremant. Adhuc timor iste non est castus: Adhuc audi: Alius non in hac terra pati timeat: sed gehennam timeat. In terris et dominus: Audistis enim euangelium legeret: Ubi uermis eorum non moritur: et ignis eorum non extinguit. Audiunt hec homines: et quod uere futura sunt impis: timeant et continent se a peccato. Habent timorem: et per timorem continent se a peccato. Timeant quidem: sed non amant iustitiam. Cum autem per timorem se continent a peccato: fit consuetudo iusticie: et incipit quod durum erat amari et dulcescit deus: et iam incipit homo iuste uiuere:

propterea non quod timeat penas: sed quod amat eternitatem. Exclusus est ergo timor a caritate: sed successit timor castus. Quis est iste timor castus? Secundum quem debemus fratres mei intelligere quod dictum est: Beati omnes qui timeant dominum qui ambulat in uisibus eius. Si potuero digne dicere de isto timore casto: adiuuante domino nostro Iesu christo: mihi fortasse hoc timore casto inflamabuntur in amorem castum. Nec possum explicare fortassis: nisi proposita aliqua similitudine. Pone aliquam feminam castam: timeantem uirum. Aliam pone adulteram: et ipsa timeat uirum. Casta timeat: ne discedat uir. Adultera: ne ueniat. Quid si ambo absentes sunt? Illa ne ueniat. Illa ne tardet. Absens est quodammodo cui desponsatus sum: absens est qui nobis aram dedit spiritus sancti: absens est qui nos redemit sanguine suo: sponsus ille quo nihil est pulchrius: qui quasi fedus apparuit inter manus persecutorum: de quo paulo ante dicebat Esaias: Et uidi eum et non habuit speciem neque decorem. Ergo sponsus non ster fedus est: Absit. Quomodo illam uirginem amarit: que in terra maritum non quesierit? Ergo persecutorum fedus apparuit: et nisi eum fedum putaret: non insularet: non flagellis cederet: non spinis coronaret: non sputis in honestaret: sed quod fedus illis apparebat: fecerunt illi ista. Non enim habebant oculos uisus christus pulcher uideret. Qualibus oculis christus pulcher apparuit? Quales oculos querebat ipse christus: quando dicebat philippo: Tanto tempore uobiscum sum et non me uidistis. Isti oculi mundati sunt: ut possint uidere illam lucem: et leuiter tamen perstricti splendore: accendunt amore: ut sanari uelint: et fiunt illuminati. Nam ut noueritis: quod pulcher est christus qui amat: audi propheta: Speciosus forma pre filiis hominum. Omnes homines superat illius pulchritudo. Quare amamus? Quia audimus: quod passus est pro nobis. Quid amamus? Quia uera crucifixus: latus perforatus. An caritatem caritas amat? Amavit nos: ut redamarem eum: Et ut eum redamare possem: uisitauit nos spiritu suo. Pulcher est ille et absens est. Interroget se sponsa: si casta est. In membris sumus omnes fratres mei: in membris ipsius sumus: ideo unus homo sumus. Videat unusquisque quale timorem habeat: an eum quem excludit caritas: an castum permanentem in seculo seculi. Non probabit: dico et probabit: absens est sponsus noster: interroga conscientiam suam. Quis ut ueniat: an adhuc uisus ut tardet:

Videte fr̄es ego pulsaui ad ostia pectorū
 vestrorū: vocem inhabitatū ille audiuit.
 Quid singulorū quorūq; modo cōsciētie
 dixerint ad aures meas: qz hō sum pueni-
 re nō potuit ille qui absens est p̄sentia cor-
 poris: p̄sens est vigore maiestatis audiuit
 vos. **Q** multi si dicat illis: **E**cce iam chri-
 stus: cras dies iudicij: nō dicūt: vtinā ve-
 niat. **Q**ui enī dicūt: multū amāt. **E**t si di-
 cat illis tardabit: timēt ne tardet: qz timor
 castus est. **Q**uomō autē non timef ne tar-
 det: sic cuz venerit timebitur ne discedat.
Erit aut castus iste timor: qz trāquillus et
 securus. **N**on enī deseremur ab eo cū inue-
 nerit nos hō aliquis credēs in eū. **Q**uan-
 do quesuit nos: **A**nteq; quererem eū. **C**as-
 tus ergo timor fr̄es mei hoc habz: qz venit
 de amore. **N**le aut timor nōdū castus pre-
 sentie penas timet: timore facit quicqd bo-
 ni facit: nō timore amittēdi bonū illud: s;
 timore patiēdi illud malū. **N**on timet ne
 perdat amplexus pulcherrimi spōsi: sed ti-
 met ne mittat in gehennā. **B**on^o est et iste
 timor: vtilis est: nō quidē p̄manebit in se-
 culū seculi: sed nōdū est ille castus perma-
 nens in seculum seculi. **I**n quo est castus:
Iā iterū aliqd interrogo: qd vosmetip̄os
 interrogetis. **S**i deus veniēs voce p̄pria
 loqueret nobis: quāq; nō taceat loqui per
 litteras suas: et diceret homini: peccare
 vis: pecca: **F**ac quicquid te delectat: quic-
 quid amaueris in terra tuū fiat: cui fueris
 irat^{us} intereat: quē rapere volueris rapiat:
 quem cedere cedatur: quē dānare dānet:
 quem possidere possideas: **N**emo tibi re-
 sistat: nemo tibi dicat: quid facis: nemo:
 noli facere quod velis: nemo quare fecisti:
Abūdēt tibi om̄ia ista terrena que cōcupi-
 sti: et viue in illis nō vsq; ad t̄ps: sed semp:
 faciem tantū meā nunq; videbis. **F**ratres
 mei vnde ingemistis: nisi qz iaz natus est
 timor castus p̄manēs in sc̄lm seculi: **Q**ua-
 re percussuz est cor vestrū: si diceret deus:
 faciē meā nunq; videbis: **E**cce om̄ia ista
 terrena felicitate om̄ib⁹ rebus abūdabis:
 circūfluent te bona t̄palia: nō illa amittis:
 non illa deseris: quid vis amplius: **F**leret
 quidē: generet timor castus: z diceret: **I**ni-
 mio tollātur om̄ia: et faciē tuā videā. **T**i-
 mor castus exclamaret de psalmo et dice-
 ret: **D**eus virtutū cōuerte nos: z ostēde fa-
 ciem tuā z salui erim⁹. **T**imor castus excla-
 maret de psalmo z diceret: **U**nā petij a do-
 mino. **U**nde quō ardeat timor iste castus:

amor verus: amor sincerus: **U**nā petij a
 dño hāc requirā. **Q**uid: **U**t inhabitem in
 domo dñi per om̄es dies vite mee. **Q**uid
 si p̄pter terrenā felicitatem: **A**udi quid se-
 quit: **U**t cōtemplor delectationē dñi: z p̄te-
 gar templo eius: id est esse templum eius:
 et protegi ab eo. **H**anc vnāz petij a dño.
Hāc vnā si petieritis: ad hāc vnā si cor ve-
 strum exercueritis: et hoc solū amittere ti-
 mueritis: nec inuidebitis felicitatib⁹ terre-
 nis: et illā felicitatē verā sperabitis: et eri-
 tis in eius corpe cui cantat: **B**eati om̄es
 qui timēt dñm qui ambulant in vijs eius:
Labores fructuum tuorum manducabis.
Q vos: o tu: vos multi qui vnus estis: la-
 bores fructuū tuorū manducabis. **Q**uasi
 peruerse videt dicere nō intelligēt⁹. **B**e-
 buit enī dicere: fructū laborū tuorū mandu-
 cabis. **M**ulti enī māducāt fructū laborū
 suorū. **L**aborāt in vinea: ip̄m laborē nō mā-
 ducāt: s; qd d labore ip̄orū nascit māducāt.
Laborāt circa arbores pomiferas: **Q**uis
 māducet labores: **N**emo in quā: sed qd il-
 le arbores attulerint: fructus laboris z ip̄e
 iocūdat agricolā. **Q**uid sibi vult: labores
 fructū tuorū māducabis: **M**odo labores
 habem⁹: fructus postea erit. **S**ed qz et ip̄i
 labores nō sunt sine gaudio p̄pter spem:
 de qua pauloante dixim⁹: **S**pe gaudētes:
 in tribulatiōe patiētes: mō nos ip̄i labo-
 res n̄ri iocūdāt: et letos nos faciūt de spe.
Si ergo labor noster potuit manducari: z
 potuit iocūdare: māducat⁹ fructus ipsius
 laboris qualis erit: **M**āducabāt labores
 suos: qui euntes ibant z flebāt mittētes se-
 mina sua. **Q**uanto iocūdius māducabāt
 fructus laborum: qui veniētes veniēt cum
 exultatiōe portantes manipulos suos: **E**t
 vt noueritis fr̄es: qz manducat labor iste:
 in superiore psalmo audistis dictū super-
 bis: qui ante lucē volebāt surgere: id est an-
 te christū: non per humilitatē qua surrexit
 christus: dictuz est illis: **S**urgite postea q̄
 sedistis: id est humiliamini et inde surgite:
 quia z ille humiliari venit: qui exaltatus est
 p̄pter vos. **E**t qd dictū est: **Q**ui māduca-
 tis panē doloris. **I**ste est labor fructuū pa-
 nis doloris. **N**isi enī māducaret nō diceret
 tur panis. **N**isi aut haberet aliquā suauita-
 tē panis iste: nemo illū māducaret cū tāta
 suauitate. **P**lorat in gemitu q̄ orat. **B**ul-
 ciores sunt lachryme orantium q̄ gaudia
 theatrorū. **E**t audi flammā desiderij qua
 manducat ip̄e panis: de quib⁹ dicit: **Q**ui

māducatis panē doloris. Alio loco dicit amās iste: cuius voces in psalmo plerūqz agnoscim⁹. **F**acte sunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. **U**n̄ facte sunt lachryme panes: **B**ū dicit mihi quotidie vbi est deus tuus. **A**n̄teqz enī videamus euz qui nos dilexit: q̄ nobis pignus dedit: cui desponsati sumus: insultant nobis pagani: et dicūt. **U**bi ē quē colunt christianic⁹? **O**stendant nobis quem colūt. **E**cce ego ostēdo illis deū meuz: et ip̄i ostēdāt mihi deū suū. **S**uz tibi hoc dicit paganus: non inuenis qd̄ illi ostendas: qz nō est cui ostēdas. **R**edis q̄ et plāgis ad deum: qz illi suspiras an̄ q̄ videas: et desiderio ip̄ius gemis: et quia in ip̄ius desiderio ploras: dulces sunt et ipse lachryme: et p̄ cibo tibi erūt: qz factus ē tibi et ip̄e panis die ac nocte dū dicitur tibi quotidie vbi est deus tuus. **S**z veniet de⁹ tuus: de quo dicit: vbi est: et absterget lachrymas: et ip̄e p̄ pane lachrymarū succedit: et te in eternū saginabit: qz erit nobiscū vbum dei quo pascunt angeli. **I**nterī mō labores fructuuz: postea fructus laboris. **L**abores fructuū tuorū manducabis: beatus es et bñ tibi erit. **B**eatus es: de p̄senti est: bñ tibi erit: de futuro est. **C**um manducas labores fructuū tuorū: beatus es. **C**ū pueneris ad fructum laborū tuorū: bñ tibi erit. **Q**uid dicit: **N**am si bñ tibi erit: vtiqz beatus eris: et si beatus eris: vtiqz bene tibi erit. **S**z interest inter spem et rē. **S**i spes tam dulcis: q̄sto res dulcior erit: **J**am veniam⁹ ad illā: **V**xor tua: christo dicit. **E**rgo vxor eius ecclia eius. **E**cclia ei⁹ vxor eius: nos ip̄i sicut vinea eius fertilis. **S**z in quibus vinea fertilis? **V**idemus enim parietes istos intrātes multos steriles. **V**idemus qz istos parietes intrant multi ebriosi: feneratores: mangones: querētes fortilegos: eūtes ad p̄cātatores et p̄cātatrices qñ ill caput dolet. **I**sta est fertilitas vinee? **I**sta ē vbertas vxoris: **N**ō ip̄a ē: **I**ste spine sunt. **S**i non vbiqz spinosa. **H**abz quamdam fertilitatē: et est vinea fertilis. **S**ed in quibus? **I**n lateribus domus tue. **N**ō omnes dicunt latera domus. **Q**uero enī que sint latera domus? **Q**uid dicam? **P**arietes sūt: quasi lapides fortes. **S**i de hoc habitaculo cor palī diceret: forte hoc intelligeremus latera. **L**atera dicimus domus: eos qui inherēt christo. **N**on enī sine causa et in p̄mone quotidiano dicimus de aliq̄ q̄ forte male agit: ex malozuz p̄silijs am-

coz: d̄ illo dicit⁹: mala latera hz: **Q**uid ē mala latera hz: **M**ali illi inherēt. **E**rgo et de alio bōa latera hz: bonis p̄silijs viuūt. **Q**uid est hoc? **B**onis cōsilijs regit. **E**rgo latera domus sunt illi qui inherēt christo: nec sine causa et ip̄a coniunx de latere facta est. **T**iro dormiente **E**ua facta est: moriente christo: ecclesia. **E**t illa de latere viri: cū costā detracta est: **E**t ista de latere viri: quādo latus lancea percussus ē: et sacramēta p̄ fluxerūt. **E**rgo vxor tua vt vinea fertilis. **S**ed in quibus? **I**n lateribus dom⁹ tue. **I**n alijs q̄ nō adherēt christo sterit: **S**z nec illos in vinea computabo. **F**ilij tui. **Q**ue ē vxor: et qui sunt filij? **I**n istis carnalib⁹ nuptijs et coniugijs: alia vxor: et alij filij: i ecclia que vxor: ip̄i filij. **A**d eccliam enī p̄tinebāt apostoli: et in mēbris ecclesie erāt. **E**rgo in cōiuge ip̄ius erāt: et cōiunx erant p̄m portionē suaz: quā in mēbris obtinebāt. **Q**uare q̄ de illis dicit: cū recesserit ab eis sponsus: tūc ieiunabūt filij sponsi: **E**rgo ip̄a coniunx: et ip̄a filij. **M**ix dico fratres mei: **I**n v̄bis at̄ dñi iuenim⁹ eccliaz: et s̄res ip̄ius esse: et sorores ip̄ius esse: et m̄sem ip̄i esse. **N**am cū ei nunciaretur mat̄ eius et s̄res foris stantes: qz foris stabāt typū gerebāt. **Q**uis typus m̄ris: **S**ynagoga. **Q**uis typus fratrum carnaliū: **J**udei foris stātes. **E**t foris stat synagoga. **N**ā **M**aria i laterib⁹ dom⁹ eius: et cognati ei⁹ ex v̄gine **M**arie p̄ sanguinitate veniētes: q̄ in eū crediderūt in laterib⁹ dom⁹ ei⁹: nō in q̄tum carnali cō sanguinitate iuncti erāt: s̄ in q̄tum verbuz dei audiebāt et faciebāt. **H**oc enim respōdit dñs et ait: **Q**ue mihi m̄r: aut q̄ fratres? **U**n̄ temptauerūt q̄dam dicere: qz christus mat̄rē nō habuit: qz dixit: que mihi mater? **Q**uare? **E**rgo **P**etrus et **J**ohes et **J**acobus et alij apostoli p̄res nō habuerūt i fraz: **E**t tñ qd̄ eis dicit. **N**olite vobis dicere patres sup terrā: vnus est enī pater v̄s qui in celis est. **Q**d̄ q̄ in patre docebat discipulos: hoc in mat̄re ip̄e demonstrauit. **C**ult enī dñs: vt p̄ sanguinitatib⁹ terrenis p̄ponamus deum. **B**eser patri: qz p̄r est: deser deo: qz deus est. **G**enerauit te p̄r accōmodo carnē suā: creauit te deus adhibēdo potentiā suā. **N**e irascat p̄r cū deus illi p̄ponit: imo gaudeat sibi tñ deferri: vt ille inuētus esset q̄ ei deberet p̄poni. **E**rgo qd̄ dicaz? **B**ñs quid ait: **Q**ue mihi m̄r: aut q̄ fratres? **E**t extendit man⁹ sup discipulos suos et ait: **E**cce m̄r mea et fratres mei. **F**ra

res erant et mater quod erant: **A**ddidit: Et quod fecerit voluntatem patris mei: ipse mihi frater et soror et mater est. **P**uta frater propter sexum virilem quem habet ecclesia: quos hic in membris habet christus. **P**ater quomodo: nisi quia christus enim christianus: quos christianos quotidie parit ecclesia. **E**rgo in quibus intelligis coniugem: in illis matrem: in illis filios. **P**atet ergo quales debent esse filii. **Q**uales? **P**acifici. **Q**uare pacifici? **Q**uia beati pacifici: quia ipsi filii dei vocabuntur. **Q**uia ergo in oliua fructus est pacis: **O**leum enim pacem significat: quia caritatem significat: **S**ine caritate nulla pax est. **E**t manifestum est quod qui diuiserunt pacem: non habent caritatem. **U**nus iaz exposui caritati vestre: quare colubina folia cum fructu portauit ad arcam: ut significaret: quia et illi qui foris baptizati sunt: sicut ligula extra arcam baptizata sunt: non sola folia habuerunt: id est verba sola: sed habuerunt et fructum quod est caritas: **I**psa columba illos reportat ad arcam: et veniunt ad unitatem. **T**ales ergo filii debent esse in circuitu mese domini: velut nouellatio oliuarum. **P**erfecta res est: magna beatitudo. **I**az quis ibi nolit esse? **C**um videris aliquem blasphemum habere uxorem: filios: nepotes: et te forte non habere: noli zelare: vide quia et in te completum est: sed spiritualiter. **A**n forte non es in membris? **S**i non ibi es: plange: quia nec hic: nec ibi: **S**i autem ibi: securus esto: quia et si ibi et non hic: fructuosius ibi quam hic. **S**i ergo habemus: quare habemus? **Q**uia timemus dominum. **E**cce sic benedice homo qui timet dominum. **I**lle est homo: **Q**ui sunt homines? **E**t ipsi homines homo: quia multi unus: quia christus unus. **B**enedicat te dominus ex syon. **C**epas enim attendere: **E**cce sic benedice homo qui timet dominum. **I**az forte oculi tui ibant per illos qui non timent dominum: et videbant ibi uxores secundas: filios abundantes circuire mesam patris sui. **N**escio quare ibas: et non ex syon: **B**enedicat te dominus: sed ex syon. **N**oli querere illas benedictiones: quae non sunt ex syon. **N**on benedixit dominus tales: fratres mei. **B**enedictio domini ista est. **A**ut si non est a domino: quis ducit uxores: si nolit dominus? **Q**uis possit esse sanus: si nolit dominus? **A**ut quis possit esse diues: si nolit dominus? **P**at illa: sed non vides: quia et pecoribus dedit. **N**on ergo de syon est ista benedictio. **B**enedicat te dominus ex syon. **E**t videas bona hierusalem. **N**am illa bona non sunt hierusalem. **N**is videre quia non sunt bona hierusalem: **E**t aibus dictum est: **C**rescite et multiplicamini. **P**ro magis vis

Alia lra.
tribi

habere quod aibus donatum est: **V**oce quidem dei donatum esse: quis nesciat? **S**ed utere bonis istis: si accipis: et magis cogita quod nutrias qui nati sunt quam ut nascantur. **N**on enim iam felicitas est habere filios: sed bonos habere. **B**e nutriendis labora: si nati fuerint: si autem non nati: age gratias deo: forte minus sollicitus eris: et tamen sterilis non remansisti illius matris. **F**orte filii per te nascuntur spiritualiter de ista matre: qui sunt in nouellis oliuarum: circueutes mesam domini. **C**onsole ergo te deus: ut videas bona hierusalem. **I**lla enim bona sunt. **Q**uare sunt? **Q**uia eterna sunt. **Q**uare sunt? **Q**uia ibi est rex: **E**go super qui sum. **I**sta vero bona sunt: et non sunt: non enim stant: labuntur: fluunt. **F**ilii sunt paruuli: blandis paruuli: blandiunt paruuli: nunquam stant in eo: **S**ed optas ut crescant: ut accedat etas optas: sed vide quia cum accedit una: altera moritur. **V**eniente puericia: moritur infantia. **V**eniente adulescentia: moritur puericia. **V**eniente iuuetute: moritur adulescentia. **V**eniente senectute: moritur iuuetute. **V**eniente morte: moritur omnis etas. **Q**uot optas gradus etatis: simul optas et mortes etatum. **N**on sunt ergo ista. **B**einde nati sunt tibi filii in terra: tecum victuri an te potius excluduri et successuri. **A**d eos gaudes qui nati sunt: ut excludaris. **N**ati enim pueri tanquam si dicunt parentibus suis. **N**am cogitate et vos ire hinc: agamus et nos minimam partem. **M**inus est enim generis humani tota vita temptatio: quia dictum est: **U**niuersa vanitas omnis homo viuens. **E**t tamen si gaudes ad filios successuros: quanto gaudendum est ad filios: cum quibus permanebimus: et ad illum patrem cui nati sumus non morituri: sed ut nos cum illo super viuamus? **I**psa sunt bona hierusalem: quia ipsa sunt. **B**enedicat te ergo dominus ex syon: et videas que sunt bona hierusalem. **N**am ista quae attendis bona cecus vides: videas: sed illa bona quae corde videntur. **E**t quam diu videbo bona hierusalem? **O**mnes dies vite tue. **S**ed si vita tua eterna fuerit: in eternum videbis bona hierusalem. **I**sta autem fratres mei bona sunt: sed non omnes dies vite tue vides. **N**on enim quando exis de corpore et moreris: perseverat vita tua. **C**orpus moritur: sed vita spiritus perseverat. **O**culi non vident: quia discessit quod per oculos videbat. **U**bi cumque est quod per oculos videbat: videt aliquid. **N**on enim mortuus erat diues ille: qui in terra induebatur purpura et bysso. **S**i mortuus esset: apud inferos non torqueretur. **O**ptandum illi forte erat ut moreretur: sed malo suo vixit apud inferos. **T**orquebat

Alia lra
toibus dk

eni z nō videbat bona q̄ in terra dimiserat. **H**ec erat vita ipsius talis: z bona illa nō videbat. Ergo tu talia desidera bona que videas omēs dies vite tue: id est vt cuz ip̄is bonis viuas in eternū. Que sunt ergo illa bona fratres attendite. **B**ici possunt bona ista: **A**urū est: argentū est: fundus amen⁹ est: marmorati parietes sunt: tecta laqueata sunt: **A**bsit. **I**sta abūdantius pauperes habēt in hac vita. **P**lus ē ḡ pauperi videre celū stellatū: q̄ diuiti tectum inauratū. **F**ratres ergo qd̄ est illud bonum quo accēdimur: cui suspiramus: quo inflāmamur: **P**ropter qd̄ bonū adipiscendū z vidēdū tantos labores sustinem⁹ sicut audistis cū legeret̄ ap̄lus: quia omēs q̄ volūt pie viuere in christo Jesu p̄secutionē patiunt̄. **N**ō enī modo: qz diabolus p̄ reges nō seuit: iō christiani nō patiunt̄ p̄secutionē: **S**i mortuus est diabolus: mortue sunt p̄secutōes. **S**i aut̄ ille aduersarius noster uiuit: vnde nō temptatōes suggerit: **U**nde nō seuit: **U**nde nō minas aut scādala p̄curat: **S**i incipias pie viuere: videbitis: quia omīs qui vult pie viuere in christo Jesu p̄secutionem patiet̄. **P**ropter qd̄ ergo patimur tantas p̄secutōes: **S**i enī in hac vita i christo sperantes sum⁹ tantū ait ap̄ls: miserabiliores sumus oībus hoībus. **P**ropter qd̄ damnati sunt ad bestias martyres: **Q**d̄ ē illō bonū: **B**ici potest: **U**nde: **A**ut que lingua dicat: **A**ut que auris audiāt: **E**t q̄dez illud nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit. **A**memus tñ: p̄ficiam⁹ tantū. **U**idetis enī qz pugne nō desunt: z pugnam⁹ cū p̄cupiscētijs n̄ris. **P**ugnamus foris cū infidelib⁹ z inobedientib⁹ hoībus: pugnamus intus cū suggestiōib⁹: cū p̄turbatiōibus carnalib⁹. **U**biqz pugnam⁹ adhuc: qz corp⁹ qd̄ corrupit̄ aggrauat̄ aīaz. **P**ugnamus adhuc: qm̄ si spūs vita est: tamē corpus mortuū est p̄pter peccatū. **S**i qd̄ futurū est: **S**i aut̄ spūs eius habitat in vobis: qui suscitauit christū ex mortuis: viuificabit z mortalia corporalia v̄ra p̄p̄ spūm q̄ habitat i vob. **C**ū ḡ viuificata fuerit mēbra n̄ra mortalia: iā nihil resistet spūi n̄ro: nō fames erit: nō sitis erit: qz d̄ corruptiōe corporis ista nascit̄. **I**ō reficis: qz a te aliqd̄ deficit. **C**ōcupiscētiē delectatiōis carnaliū p̄tra nos pugnat̄. **M**ortē portam⁹ infirmitate corporis: s̄ cū mors ip̄a cōuersa fuerit in illā icōmutabilitatē: z corruptibile s̄ induerit incorruptiōz: z mortale s̄ iduerit imor

talitatez: qd̄ audiet tūc mors: **U**bi ē mors p̄tēto tu: **U**bi ē mors acule⁹ tu: **E**t forte morit̄ z dicat. **R**estāt aliq̄ inimici nō sequitur nouissima inimica mors: cū hec destructa fuerit immortalitas succedit. **S**i nullus erit inimicus: q̄si nouissima destructa mors. **B**onū n̄m cui suspiramus pax erit. **E**cce bonū fratres: magnū bonū pax vocatur. **Q**uerēbatis qd̄ vocaret̄: **A**urū ē: an argētū ē: an fund⁹: an vestis: **P**ax ē: **N**ō pax q̄ lem inf̄ se h̄nt hoīes: infidā: instabilē: mutabilē: incertā: nec pax talis q̄lē secū habz ip̄e vn⁹ hō. **B**ixim⁹ enī: qz z secuz pugnat hō. **U**sqzquo domet omnes cupiditates adhuc pugnat. **Q**ualis ḡ pax: **Q**uā oculus nō vidit: nec auris audiuit: **Q**ual pax: **D**e hierusalē: qz hierusalēz interpretat̄ visio pacis. **S**i ḡ b̄ndicat te d̄ns ex Syon: et videas bona que sunt hierusalem: z videas oēs dies vite tue. **E**t videas: **N**on filios tuos tantū: sed filios filiorū tuorū. **Q**uid est filios tuos: **O**pa tua que b̄ agis. **Q**ui sunt filij filiorū: **F**ructus operū tuorū. **F**acis elemosynas: filij tui sunt: p̄p̄ elemosynas accipis vitā eternā. **F**ilij filiorū tuorū sunt. **U**ideas filios filiorū tuorū: et erit qd̄ sequitur: quo concludit. **P**ax super israel. **H**ec pax vobis p̄dicat̄ a nob: ip̄a amatur̄ a nobis: ip̄a vt a vobis amet̄: optamus. **A**d illā pacem pueniūt: q̄ z hic pacifici fuerint. **I**lli sunt z hic pacifici: q̄ et ibi: **Q**ui circūeūt mensam domini tāq̄ no uellatio oliuaz: vt non sit steril̄ arbor: qualis fuit illa ficulnea: vbi fructum nō inueit esuriēs d̄ns: **E**t videtis qd̄ ei cōtingit: folia sola habebat: fructū non habebat. **S**ic sunt qui v̄ba habēt: z facta nō habēt. **V**eniēs esuriēs d̄ns: nō inuenit qd̄ māducat: qz fidē n̄ram z facta bona esurit d̄ns. **P**ascamus illū b̄n̄ viuendo: z pascet in eternū nobis viuere donādo.

ExPLICIT Tractatus de ps̄. CXXVII.
INCIPIT Tractatus de ps̄. CXXVIII.

Prefatio.

Psalms quem cantauim⁹ breuis est: **S**i sicut scriptum est in euāgelio de Zacheo statura breuis: z magnus in ope. **S**icut scriptum est de illa vidua q̄ duo minuta misit in gazophylatiū: **B**reuis pecunia: s̄ magna caritas. **S**ic z iste psalmus: si v̄ba numeres: breuis est: si sentētiās appendas: magnus est. **N**on ergo nos poterit diutius vsqz ad fastidiū detinere. **Q**ua re aduertat prudentia v̄ra: et

assit intentio christiana: sonet v'bus dei vo-
lentibus opportune: nolentibus importune.
Inuenit sibi locum: inuenit corda vbi re-
quiescat: inuenit terras vbi germinet et fru-
ctum ferat. Nam q' multi mali sunt et iniquos
quos portat ecclesia vsq' in finem: manife-
stum est et hi sunt quibus verbum dei super-
fluum est: et aut sic in illos cadit quod semine
in via conculcat: et a volatilibus colligit:
aut sic in eos cadit quomodo semen in petro-
sa loca: vbi non habet terram multam: statim
erit: et calefacto sole arefcit: quia non habebat
radicem: aut sicut inter spinas quod et si ger-
minet et conef in auras surgere: suffocatur
et in multitudine spinarum. Tales autem sunt
qui verbum dei contemnunt sicut via: aut qui
ad horam gaudent: et facta tribulatione si-
cut ab estu solis arefcunt: aut qui cogita-
tionibus et curis et sollicitudine huius mundi:
tamquam spinis auaricie suffocant quod in illis ceperat
germinare. Est etiam terra bona quo se-
men cum ceciderit affert fructum: aliud tri-
cenum: aliud sexagenum: aliud centenum:
sive paruum sive multum: omnes in horreo erunt.
Sunt ergo tales et propter hos loquimur. Propter
hos loquitur scriptura: propter hos non tacet
euangelium. Sed et illi audiatur ne forte aliud
sint hodie: aliud cras: ne forte mutentur au-
diendo: aut arerit vias: aut lapides purgetur:
aut spinas euellant. Dicat spiritus dei: dicat
nobis: cantet nobis: Sive velimus saltare sive
nolumus: cantet ipse. Sicut enim qui saltat mem-
bra mouet ad cantum: sic qui saltant ad prece-
ptum dei: operibus obtempent sono. Ideo
qui noluerit hoc facere: quod illis dominus dicit in
euangelio: Cantauimus vobis et non salta-
stis: planximus: et non lamentastis. Cantet
ergo: credimus in dei misericordiam: quia erunt de quibus
nos consolet. Nam qui pertinaces sunt: per-
seuerantes in malicia: quibus audiunt verbum
dei: scandalum quotidie perturbant ecclesiam.
De talibus dicit iste psalmus. Sic enim ce-
pit.

Expositio psalmi

Sepe expugnauerunt me a iu-
uentute mea. Ecclesia loquitur de
his quos tolerat: et tanquam diceret: Num
quod modo et non olim est ecclesia: Ex quo vocatur facti
est ecclesia in terra. Aliquam in solo Abel ec-
clesia erat: et expugnatus est a fratre malo et
perdito Cayn. Aliquam in solo Enoch ecclesia
erat: et translatus est ab iniquis. Aliquam in so-
la domo Noe ecclesia erat: et protulit omnes qui di-
luuio perierunt: et sola arca natauit in flucti-

bus: et euasit ad sicum. Aliquam in solo Abra-
am ecclesia erat: et protulit ab iniquis noui-
mus. In solo filio fratris eius Loth: et in do-
mo eius in Sodomis ecclesia erat: et protulit so-
domorum iniquitates et puerilities: quousque
deus eum de medio ipsorum liberauit. Cepit esse
et in populo israel ecclesia: protulit pharaonem et
egyptios. Cepit et in ipsa ecclesia: id est in po-
pulo israel numerus sanctorum: Moyses et ce-
teri sancti: protulerunt iniquos iudeos populum
israel. Verum est et ad dominum nostrum Iesum chri-
stum: predicatum est euangelium. Dixit in psal-
mis. Annunciaui et locutus sum: multiplica-
ti sunt super numerum. Quid est super numerus?
Non solum illi qui crediderunt et qui pertinent ad nu-
merum factorum: sed et super numerus: intrarunt
multi iusti: sed plures iniqui: et protulerunt iusti in-
iquis. Quia: In ecclesia. Numquid modo solum: Ex
quo enumerat: Ex quo commemorat: Non ne
miraretur modo ecclesia: vel ne quisquam miraretur in
ecclesia: volens esse membrum bonum ecclesie:
audiat et ipsam ecclesiam memorem suam dicentem
sibi: Noli mirari ad ista filii: Sepe expug-
nerunt me a iuuentute mea. Magnus affectus
sic cepisse psalmum: Sepe expugnauerunt me
a iuuentute mea. Quasi aliquid iam loqueba-
tur. Videt enim non cepisse: sed respondisse.
Respondit autem: Quibus? Cogitantibus et dice-
tibus: Quanta mala perferim? Quanta scanda-
la crebescunt quotidie: quoniam iniqui intrant in eccle-
siam: et portant eos? Respondeat autem eccle-
sia de quibusdam: id est de fortiore voce respo-
deat quod relictis infirmorum: et confirmet firmi in-
firmos: et grandes puulos: et dicat ecclesia.
Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea:
Dicat: vo: nunc israel. Sepe expu-
gnauerunt me a iuuentute mea. Bi-
cat illud: non illud timeat. Quo enim valet
quod cum dixisset: sepe expugnauerunt me: ad-
didit: a iuuentute mea. Jam modo ecclesie senec-
tus expugnat: sed non timeat. Dicat: Sepe
expugnauerunt me a iuuentute mea. Numquid
ideo non puenit ad senectutem: quia non cessau-
erunt illi expugnando: Numquid delere potue-
runt: Dicat vo israel: et consoletur se israel: con-
soletur seipsum ecclesia de preteritis exemplis et di-
cat: Sepe expugnauerunt me a iuuentute
mea. Quare expugnauerunt: Et tamen non
potuerunt mihi: **Supra dorsum
meum fabricauerunt peccatores: lon-
ge fecerunt iniusticiam suam. Quare ex-
pugnauerunt: Quia non potuerunt mihi.
Quid est: non potuerunt mihi: fabricare.
Quid est non potuerunt mihi: Non illi pensis**

Alia ista
t. ploniam
iniquitatem